

ABD Başkanı Trump'un Suriye'den çekileceklerini açıklamasının ardından bir hafta bile geçmedi ve konuyla ilgili yapılan analizler bu ülkede politik analizcilerin neredeyse bulunmadığını gösterdi. O kadar boş şeyler konuşup yazdılar ki, bu kadar olabilir.

Trump dün Noel dolayısıyla Irak'taki ABD birliklerini ziyaret etti ve bu ülkeden çekilmeyeceklerini, "Gerekirse buradan Suriye'ye müdahale edeceklerini" söyledi.

ABD zaten hemen çekilmeyecekti ama Fırat'ın doğusundan çekilse bile işte böyle çekilecek...

Türlü çeşitli yorumları duyanlar da sanırdı ki ABD Vietnam'daki gibi yenilmiş ve binlerce kilometre uzağa çekiliyor... Çekilmelerini –o da böyle yaparlarsa eğer- 100 güne yayacaklardı ve dahası üslerin ne oranda ülkeden çekileceği de belli değildi.

ABD'nin sadece Fırat'ın doğusunda özel kuvvetler statüsünde 2000 askeri bulunmuyor. Ülkede toplam 23 üssü var ve ülkenin güneyinde kurduğu da büyük bir üstür. Gerçekçi açıklama Rusya tarafından yapıldı: "özel kuvvetlerini ve hava kuvvetlerini çekeceklerini sanmıyoruz."

Diğerlerini çekseler bile ne olacak ki?

Çektiler diyelim, Irak'ta müdahale için yeterli güç bulunuyor...

Bizdeki politik analiz kabızlığının nedeni Suriye'de bulunmamak değildir. Alanda bulunarak ek bilgi edinmeniz ancak özel durumlarda mümkündür. Diyelim Lazkiye'desiniz, Fırat'ın doğusunda ne olduğunu ancak resmi televizyondan öğrenebilirsiniz ve onun da ne söyleyeceği bellidir.

Ülkede çok sayıda yabancı gazetenin muhabiri bulunuyor ve sürekli haber geçiyorlar. Hepsine inanılmaz ama içlerinde güvenilir ve başka haberler tarafından da doğrulananlar var, bunlara inanılır.

Bu haberleri mutlaka analizciler de okuyordur ya da konuyla ilgili bilgi eksikliği bulunmuyor.

O zaman sorun nedir?

Sorun, yeni bir gelişmeyi –mesela Trump’un çekilme açıklamasını- genelin içinde değerlendirmemek, kendi başına ele almaktır. Dikkat edin, hiç kimse en önemli ülkeden, İran’dan söz etmiyor. Suriye İran ordusunun işgali altındadır. İran, Akdeniz’e kadar uzanan “Şii kuşağı” kurmuştur; ABD ve İsrail de bundan özellikle rahatsızdır. Rahatsızlık bir oranda Türkiye’de de vardır.

ABD’nin Suriye’deki asıl amacı İran’ın daha da gelişmesinin önünü kesmektir. Bunu bugüne kadar görmemiş iseniz, boş konuşmaktan ileriye gidemezsiniz.

ABD’nin Suriye’yi terk etmesi demek, bölgeyi İran’a bırakması demektir ve bu olacak iş değildir. Buradan hareketle yeni bir gelişmenin kendi başına değil –hep böyle yapılıyor- genel çerçevenin içine oturtularak değerlendirilmesi gerektiği anlaşılır.

Bir başka görüntüye kanmak özelliği, “Kürtler kiminle anlaşacak?” sorusunda yatıyor.

Genel cevap “Suriye ile anlaşmalarının mümkün olduğu” yönündedir.

Kürtlerin Suriye ile anlaşması, gerçekte Rusya ve İran ile anlaşmasıdır. Suriye kukla bir devlettir. Herhangi bir anlaşmaya girecek ne yetkisi ne de gücü vardır. Böyle yapıyormuş gibi görünür ama böyle değildir.

Yeni Suriye anayasası Rusya, İran ve Türkiye tarafından yazılacaktır. Buradan Suriye'nin ne kadar egemen bir devlet olduğunu çıkarabilirsiniz. Anayasası bile başkaları tarafından yazılan "egemen" bir devlet!

Bölgede hızlı gelişmeler olur, Fransa devreye girer, ABD ile Türkiye tekrar anlaşır veya başka bir şey olur. Bölgenin analizini yapanlar bu hızlı gelişmeleri kendi başlarına değil, o genel çerçeve içine oturarak değerlendirmelidir. İran'ı önemle dikkate almayan politik bir analiz doğru olamaz.

Dünkü yazımda da belirttiğim gibi burada tarih anlayışı önemlidir. Yukarda fırtınalar koparken aşağıda pek az değişiklik olur. Aşağıyı ya da yıllardır fazla değişmeden süreni görmezseniz fena halde yanılırsınız.

Lazkiye'de bir Rambo heveslisi varmış, "ABD'yi yendik" dermiş!

Ellemeyin desin, zararı yok diyeceğim ama bunun yerini alacak belirleme bulamıyorum. "Geri zekalı" desem abartma olur, daha o düzeye gelmemiş...

Böyle kalsın iyisi mi!